

College voor Toetsen en Examens
T.a.v. dhr. H. van den Bergh

Geacht college,

Sinds jaar en dag kennen de centrale examens voor leesvaardigheid vwo, havo en vmbo open vragen bij de tekst. Om te voorkomen dat leerlingen hun antwoord eindeloos oprekken in de hoop dat er dan wel een goed element in zit, is het aantal toegestane woorden voor het antwoord beperkt tot een maximumaantal. Leerlingen die een volledig goed antwoord noteren binnen het toegestane aantal woorden, werden tot nu toe vaak beloond met een bonuspunt. Deze systematiek leidde volgens docenten tot een onevenredig groot verschil in puntentoekenning: wanneer een leerling bij een driepuntsvraag (2p inhoud, 1p bonus) een antwoord inhoudelijk voor de helft goed had, kon slechts 1 punt toegekend worden.

Dat het CvTE dit onbevredigende verschil in puntentoekenning wil wijzigen, juichen wij toe, maar bij de methode die blijktens de septembermededeling van 2015 door het college gekozen is, plaatsen we grote vraagtekens. Als een vraag met maximaal 25 woorden beantwoord moet worden, dan mag de beoordelaar van een langer antwoord nu alleen de eerste 25 woorden beoordelen en de eventuele rest moet als ongeschreven terzijde worden gelegd.

Het Sectiebestuur Nederlands van de VLLT heeft kennisgenomen van deze aanscherping van de beoordelingsregels en zich in zijn beraad afgevraagd waarom deze maatregel zo laat en zo summier gecommuniceerd wordt, wat deze regel bijdraagt aan de kwaliteit van het examen en welk positief effect ervan uitgaat voor het eindoordeel over de examenkandidaat. Binnen de zeer actieve Facebook-groep Leraar Nederlands waren er alleen negatieve en hogelijk verbaasde reacties op deze aanvulling van de correctieregels.

Het bestuur concludeert ten eerste dat de nieuwe regel de docenten voor een onmogelijke opgave stelt voor wat betreft de puntentoekenning. Een paar hypothetische, maar zeker realistische situaties:

- Stel dat het kernwoord van het antwoord nét buiten het maximum aantal woorden staat. De leerling laat dan zien dat hij leesvaardig is, maar misschien geen tijd heeft gehad om rustig de woorden te tellen. De nieuwe regel verplicht de docent dan geen punten toe te kennen.
- Stel dat het antwoord inhoudelijk goed is, maar iets te lang. Door het antwoord te beoordelen tót het maximum aantal woorden, ontstaat een ongrammaticale zin. Hoe moet de docent hiermee omgaan?
- Stel dat in het boventallige aantal woorden een taalfout staat. Moet de docent die dan negeren of meerekenen?

Het SBN voorziet dat de nieuwe maatregel in dit soort en andere gevallen tot veel discussies kan leiden tussen eerste en tweede corrector.

Ten tweede ziet het SBN de afgekondigde aanscherping van de regelgeving als een aanpassing die nauwelijks of niet bijdraagt aan de verbetering van de (beoordelaars)betrouwbaarheid en de validiteit van het exameninstrument. Een analyse van

de havo- en vwo-examens 2015-I, die het SBN intern heeft gemaakt, laat zien dat daar nog veel winst te boeken valt. De nieuwe maatregel leidt tot interferentie van schrijfvaardigheid (formuleervaardigheid; planning en uitvoering van de taak (tijd overhouden om te tellen en het antwoord eventueel bij te stellen)) in een examen leesvaardigheid.

Het moge u duidelijk zijn dat het SBN deze zeer laat doorgevoerde aanscherping van de regelgeving om redenen van vakinhoudelijke aard en toetskwaliteit zo snel mogelijk teruggedraaid of bijgesteld wil zien.

Hoogachtend,

Paula Bosch
Voorzitter Sectiebestuur Nederlands
Vereniging Levende Talen